

copiā de la compra de la casa
noble de don felipe calandino de capno
don baron de capno de pablo de
guimaraes

llore tote los bens a don felipe de calce son mer-
cer en stadella y testifica p fiam malon
nord real de la agnor. ayo dies del mes de
finy Any en m^o xxxviii

1449

Testamento de J. Felipe
de la casa de don baron de
don Peralla, Guimaraes de
don Peralla a ro de
berenguer master ferrer oficio
nota manifestada. Gades a
ceder a don Felipe 1449. finy

Cathaluna n° 10

En lo nom de nre senyor Jhn xpi e de la verge gloriosa
senora sanaa aqana mare sua me.

Com tots les coses mundanals sien transitories e estene-
cables e degu en humana carn posar. no puda lo
enemnem de la mort corporal e inter. o la judica-
mor e supar. E com lo m sic de vil e corruptible
matena formar e pectam com la memoria del
yon es fienol e ~~volubilitat~~ e volubilitat per no es
trabada scriptura om neqma' cosa no es mes certa
que la mort ny mes futura que la joia de aquella
E per que al mays aquelles coses les quals los homes
hordene o disponen en sos restanes per la dita scrip-
tura ny les memoria redm des sien oromandades
e no fures que mes sia drom als homes e agney e
sia fiam e fice de ordenar sab vltimas voluntades
Perco nos ffelix galea de castie senyor de las
varonias de castie pualta de gyma de t ramates
e de crabis ~~de la zona de maled~~ de oclon e capitan las
volentes e vberantes venen ala sanaa
gloria de padre e esquinar les occibles e infirmes
penes del Infern per tal que fantes gnestions e de
bars no fiam ny pupo engendrar enre nres fillos
parens e amichs. Et ja fia per la gra de deu fiam
fams de vob e en nre bon senyor e encorade manifesta

3
paraula' empereu atestes les coses de par' d'ammir' &
tenones fem e hordenam lo me dorer de fiamen
per lo qual e en lo qual disponem e hordenam de
tots nres lurs moels refins barones viles castells
lochs drets exarones nres e abans de tots coses &
maran la ma ad q me senor den omni potentie
ala verge gloriosa madona' sana o'ania benexia
mare' sua parola' la sana our celestial portal
que millor omne e talis p'pam retre e donar
q me senor jesus xpt dels coses que estes tianads
e administrads son p'p' nos en aguest miserable
mondolem e maran que tots nres totes insurres
e dents sien parads e s'issits q tots e' qual senor
p'p'ons als guals sena trobar per veritat nos cer
uonir sens tot ples canillans e malins que nos
~~fam nre~~ . En apres eleon e assignam la septe
tira de nre rois fa fectora' be e honorable man' de
nres bons q'one p'nce e' arduie de nres marmu
fos donat s'ntes en la g'leha de senor sem Stone
dela vila nra de Stadella xpi empereu que p'p'nos
no sun corconds ormes n nres vassalles facan lo
del lo plani d'ostinnar nos solament facan ora
nos deuots q' nre senor den e ala verge senora
sana o'ania p'p'ons p'p'la' madara e lo dia dela

4
nra sepultura volem e manam que sian vestits tretze
pobres de drap uore gros axi que les sien fets sen
gls vestidurs e seno los caperons e que los dits treze
~~po~~ pobres ablos capons vestits porten ^{lo que nos fa potens} lo nre mo
^{en apes luy posans sobe} nimem hmbell drap dor forrat et arrocar ab
senal de nres armes banderia e estut de nres or
mes e senal e estandar de nra dimsa e si per
venencia les denendia cab que nos morim en alia
pari fora de nra terra e en loch quel nre cos no
podia cer prestament soterrar en la dita ecclesia
desem' s'ene' de la villa de stardella volem e manam
que los nros ossos sian traslatats en la dita ecclesia
ablos solepnitats sobredites e no altis. Etots les
ossos sobredites sien fets de nres bens a conxencia
dels nres bens mamefor donal fets. Item
volem e manam que dertes bns sien comprats
Cens' sone jags censals iendals e perp etuals per
los marnifes nres donal simples los guals sien
madiis o asustars als cincens sols quel p' molt
nobli' vau e de recordable memoria los enor' er
en pare ^{me} don pedro galceran de Castre Justitij
e ^{lo pa} en son testament
per a ofones moridre e aguell' Cens' sone ab los
sis cincens sone censals sien donats e distribuyts
quifam any e conxencia del fcaor de ranois

5
dela ecclia de senr' Steue de Stadella e dels Juers
dela dita vila nra de Stadella allie segons per lo
sobredit senr' e al pare nre es dispos'e e ordenar
en son testament. Item volente manam que durs
vn any apres que nos seem dela vida p'm' passar
fien cantads per la nra aio les misas de senr' ama
dor. e sien fets agnelles cerimonies que son costu
mades per dels beus nres. e sien p'prie ^{agnelles} agnelles durs
de nres bens. En apres sien durs ses misas en rompo
de nres peccats a honor e reuerencia dels set gors
dela verge maria. Item mes amant volente manam
que de nres buts per lo dit nres marrie fos donat
sinp'tes sien compen's e renta' sous fags censals ren
dals e perpetualls dels quals iustitiam dos anyes
fais perpetuamem' fazedes qm'sum any per la
nra aio e pules anys de nres p'decessors en la
dita ecclia de senr' Steue dela nra vila desta
della per lo renou'e e priuers dela dita ecclia la
h'm' ental via com nos exitem dela vida p'm' de
agness'mon e laltre any apres sionem regls
durs unor e priuers sien tenoms celebrats tots mi
sas de regnem en la dita ecclia en qm'sum dels dits
miners fons e la una delas ditas misas sia cantada so
lemniat'ment en la altar maior dela dita ecclia en apres

dela dia' nra' msa' facen sis exegmes sobe' ma
 sepultura. Exe' qm' sam dels dies anjursaris vole
 e' mmo' sien donms als dñs uia' e' pñeres dels
 dies ^{ta} xxx. fons renfals. quinze fons los quals se
 pñescan entre' ells segons l'ordinari. Empero q' volen
 e' mnam que' agnest que' nos seia' e' no celebra' segons
 es die que' non haya' res e' sobe' aq' eucarogam ne sis
 anjms e' l'ira' conuñies. Exe' complu' e' ex' signi' (er)
 distiñm'z tots les ofes per nos h'ordenads e' dispo'sis
 d'amm' per la nra' ora' asionam e' eleom' mame' so
 e' ex' senyors de' agnest nre' pñescan ^{de' m'ur} de' fiamen' la
 noble' e' cana' muller nra' dona' azadaleña' de' Castre'
 al d'ampleola' e' lo noble' don pedro galceran de' castro
 vergonne' deuol' cor fane' nre' los honorable' en beinar'
 galceran al' apellat' bastar' de' pines e' lo reu' dela'
 dita vila' ma' de' stadella qui' de' pñescan es e' per temps
 seia' als quals donam plen poder licencia y fante'as
 que' ells pñescan e' pñescan pñescan dels bens nres fins
 tot contrast' de' alh' son abms los porant' haba' e'
 tcanie' atarrech' empero del nre' e' lloctary nre' d'ama' l'
 sin' d'ells ^{dits} barones honores castells viles llochs d'ors
 e' amons nres per nos del de' gra' spaiel le par
 tot' oo' e' qm' en agnest nre' pñescan de' fiamen'
 per ma' ora' trobarem i' fli' le par' dispo' e' ordena'

7
per nos e agnells de scib nez can e portan per la
manera que per nos danyam e oidenar. Item apres
lexam al noble Jensef de cast. fill mrd leonim per
par e per leonima e per qual senol altre deet de la
per tamem en los bens nres mores e fins ^{com} Enguana
ta florins de bon or e deet per danyo en los quals
huen portimlar los nrempin. Los quals ^{com} Enguana
florins volem e oidenar e manam li sien donars e
pors per lo noble felip de castie nre e leatay
mrd daniel ^{o pu lo} ^{subscrit} ^{de agnell} Item mrd leonim al dir Jensef fill
mrd de oia spial Enguana florins de bon or e deet
per de angon e no mrd anam com ja li aiam donat
los castells de Jusef de lucas de la gnone e de la
gnare ab censurmes contenoms en la dita donno
los quals ^{com} Enguana florins volem e oidenar que li
sian donats e pors per lo dir noble felip de castie
f nre e leatay mrd daniel ^{com} Item leonim ala
noche al donat de castie filla mrd per par e per le
gimna comdecim e per qual senol altre deet a ella per
temper enguana ^{manam} ^{com} Enguana florins volem e oidenar que li
hientana per d oia spial e s anaber ^{com} Enguana florins
de bon or e dat per danyo los quals manam li sien
donats per lo dir felip de castie nre e leatay me
e no mrd anam com ja li aiam donats den mrd florins

en fons conper dot de son matuimoy ab totis vincles
y condicions contingens en los contraries de son matu
imoy. Item leziam ala noble Alicia de casta filla
ma cara per par e leonima roudementa per gual
senol altre dier cella pertengem en nres sens mobls
e fins es araber. Cui florins de bon or e de dar pes
daraao. losquals volem e manam li sien donars y pa
ens per lo dn ffelip de castie nre e legatay nre.
Item nos anm leziam ala dita Alicia filla nra de
gra spial. Cuius milia florins de bon or e de dar
pes daraao. losquals volem e manam li sien donars
e pavaus en dot e per fano e per ajuda de son ma
tuimoy tade hi qua firmara e contra hora matuimo
y eno en altra manua. Empuo ab tal vincle mare
ma e condicio leziam de ora spial ala dita Alicia filla
nra los dits Cuius milia florins que si ella remana
matuimoy e cas se esdenenda ella mori sens fills
o filles leonims e leonims e de carnal e leonim mari
uoy proccars e proccars quel dits Cuius milia flo
rins que de ora spial li leziam tornen sens tota de
dunio al dir nre e legatay nre dles dits barones
si lano vint sena e si vint nosua ab substituir o sub
stituir de aguel. Empuo volem que la dita Alicia
puga te star o ordenar dls dits Cuius milia floys per
sa air o en altra manua entio en quantitat de Cuius

de fuchrens florins de bon or e de dier per darago In
 clusiuament. Et si la dita alicia morra ab fills e filles
 de legitim e carnal matrimoni procreas ^{procreas} volent que
 la dita alicia filla nostra ppa ordenar e testar de lo
 dits cinch milia florins en los dits sens fills o filles
 o altres descendens della per dita linca e de legitim
 e carnal matrimoni procreas o procreas. Item
 lexam ana madalesma de castre filla nostra per part
 et per legitim descendens e per qual semella altre
 dier quella a ella pertenyent en nres bens mobles
 e sitis cent florins de bon or e dier per darago los
 quals manam li sien donats y paors per lo dir ffelip
 ner e legatar nre. Ates manam lexam de ora spenal
 ala dita aygodalena filla nostra Tres milia florins de
 bon or e dier per darago per son dor los quals manam
 li sien donats en aze o contrane de son matrimoni
 e no abans ni en altra manera per lo dir ffelip ner
 e legatar nre. ^{o per lo substitui o substituis de quelle} Enfe. Enpud ab cal vintle manera
 y condicio lexam de ora spenal ala dita aygodalena
 filla nostra los dits Tres milia florins que ella contran
 ra matrimoni e cas se esdenidia ella morri sens fills
 o filles legittims e legitims e de carnal e legitim matrimo
 ni procreas e procreas quals dits tres milia florins
 que deora spenal li lexam que sens tota decencia al
 dir legatar nre dits dits barones e honores filanors

bñ sua / e si bñd no sera al substituyr / o substituyr
 adaguell. Empero volem que la dita aya adalena
 pmpa testar y ordenar dels dñs tresmilla florins
 per sa aya / o en altra manera entro en quantitat de
 Cinchcents florins luychfinament. E si la dita aya
 adalena morra ab fills / o filles loquims / o loquims
 e de loquim / e carnal matrimoni procear / o proce
 a deb / volem que la dita aya adalena pmpa ordenar
 o testar dels dñs tresmilla florins entos dñs sons
 fills / o filles / o altres descendens della per detta
 linea / e de loquim / e carnal matrimoni procears
 Item leham ana fcauysmina de castre filla nra
 leginima per par / e per leginima hi entara / e de
 tra spcial / e per qual senol altre dñs ella per
 tenguir en nres bens mobls / e sitis / e addeu / e nra
 florins de bon or / e de dñs per darago los quals
 volem e manam le sien donars / e pagars per lo dñs
 ffehip de castre / legatari / e nra nra donal / e sira / e nra
 mes anam / e om ja no nos enfins ab lo noble ffehip
 de castre fill nra q li o jam donar per son dov / e en
 fama de son matrimoni ab tots vincles / e condicions
 contenguts entos autiares de son matrimoni e de sim
 lia florins. Item leham al noble G. odofo de castre
 fill leginim nra per par / e per leginima condicem
 e per qual son semella / e nra dñs a ell portengim

en mes bens ^{fitis e mobles} frib e mobls es anaber ^{sem florins} sem florins
 de bon or ededror per donago en los gnals heren
 partimlar lo sustingunt ^{carrech} carrech del dit ffelip
 de castre leonari e ner me. qes anam ^{lexam} lexam al
 din Godofie fita me de ora ^{spenal} spenal pu a su sennio
 de son estor e vidare en una per legitima ondeson
 pteingent en mes bens ^{fitis e mobles} ~~es anaber~~ ^{fitis e mobles} trenta qil flo
 rins de bon or ededror per donago si sempre lo dir
 Godofie sera del mon e no reliquos m ecclesiastich
 en altra manera si volia cer dela esoleja o de altra
 ondeson. Dels gnals trenta qilia florins ell
 essim del mon e semlar e no reliquos m ecclesiast
 ich volen e manam que len sia donada e paoda
 cadann am penson o renda a for de vint milia per
 qil per lo din ffelip ner e leonari me e per qual
 seuol sustingunt e successor entes dits barones honore
 viles castells ier lochs ^{que} ~~gual~~ ^{gual} de ora spenal ~~la~~
 lexam al din ffelip ner me entio atam que l
 del din Godofie se paon dels din trenta qilia
 florins ~~florins~~ la gual pensio cadann am volen
 e manam que se ~~se~~ ^{se} spenalment a sonada e ad
 signada e ypotecada en e sobe les rendes dels lochs
 mes de Cabres porroy aler e de cast lones e de
 oguells volen sea gnisim am paoda. E si pndun
 tira les rendes dels dits lochs no basten a pagar

la dia pensio al diu for volem e manam que cada
 un any complimem deladita pensio lo diu ner
 e legatari me su tenom e apries dells sob snac
 sse pagar e soplir deles rendes de altres lachs
 dles dres barones honos dres castells e lachs
 los quals volem sien sperialment obligads e assigna
 ds per la pagar e soluir de la dia pensio gnafm
 any fohedra fins tant lo diu Godofie haze redm
 los dres trenta ayria florins pero ab eal vintile
 manera e condicio que si lo diu Godofie sera del mon
 e no de la esglesia e no que seg no vulla moeta gna
 se vulla seno se fills o filles legitims e legitimas
 e de legitim e carnal matrimoni procedes e pro
 ceades: quells dres trenta ayria florins toinen
 fins vna deducio al diu nro ner e legatari anual
 sin si vin sera e si vin no sera al substitut o sub
 tituts per nos designad al diu ffelip en cas
 de la sua mori. Empero que ppa ordena dls
 dres trenta ayria florins per sa aia o en altra
 manera fins enquatar de cincub florins in
 lusinament. E si lo diu Godofie sera del mon
 o semlar e moria gran se vulla ab fills o filles
 o altres descendens de la pu diera linea e de
 legitim e carnal matrimoni procedes o proceades

volem ordenar, e manar quel sit Godofre pnce
 restor, e ordenar dels dits 2 renta q' illa florins
 en las dits fills son masiles, o altres descendents
 dell per dita linea, e de legitim e carnal matrimo
 ni proceas, e de la pensio ommal de agnell
 lagnal volem, e ordenar, e manar sen ab agnell
 ppothecas assignacions e confonacions quel dñ
 Godofre hant, e hauer podia segons deuenir per
 nos es estas ordenar. E si lo dñ Godofre moro des
 se fills masiles, o fills masiles legitim, legitim
 e de legitim matrimoni proceas, o engendras se
 no morra ab filla, o filla legitim, o legitim, o
 de legitim e carnal matrimoni proceada o pro
 ceades, volem, e ordenar, e manar quel dels dits
 2 renta q' illa florins pnce maridor les dits
 les filles, e qual senol de agnelles donant agnis
 ma dells en one, o aguda de fura de son maty
 mony la quantitat justa, e rasonable, e lo solbre
 plus quam se vulla sie, o sena volem, e ordenar, e ma
 nar torn al dñ felip de castre ner, e leatay me
 o al substituy, o successor de agnell en les dits
 honores honors villa de Gijuna, e loch de pny
 Ampanla, e de los q' castells vills, e loch de
 agnell. E si les dits filla, o filla ^{del dñ Godofre} morra, o morre

en mes bons moillars fins cent florins de bon or
 dedier per donago losquals volem ordenar e manar
 que li sien donats e paments realment e de fey per
 lo dir felip de castre nre e legatari nre donat per
 item legatari a Pasmal de fer fincor nre en fons
 de sotos de son matrimoni cent florins de bon or
 e de dier per donago losquals manam e ordenam
 que li sien donats en an e contiane de son maty
 mon per lo dir felip nre e legatari nre. E supu
 ventina lo dir pasmal de fer casara abans que
 nos finarem nres dies naturals e per veritat
 se trobana nos hauer li pagar los dits cent florins
 en aquell cas volem e manam quel dir felip
 nre e legatari nostre q no sia tengut donar ni
 pagar li los dits cent florins. Ayez anant
 legatari de gra special al dir pasmal de fer vnas
 casars nres fincor en la vila de sen sione de
 litera las quals foren sen frances de fer q behi
 de la dita vila que constontan ab via publica
 e ab casars que foren de nra berenguer dalme
 nar q et ab casars de joan de monron ab totas
 e qualsmol heretars e possessions trefins rousals
 e totas e qualsmol altres bens eders que foren
 del dir frances de fer q om nos esam ^{dominio} ^{de qual}
 semella par eders que lo noble don bernat galicia

depint q' han mē e sos hereges e successors agne
 millos dits bens. Exempto ab tal vintle manera q' d
 dñe lexam degra spcial al dir' pasnal de fer las dñas
 cosas heretans e possessiones tichms censals e tots
 e qualsemilla altres bens e dñes que foren del dir'
 enfantes de fer q' que si cans se es denendia o que
 deg no vullia quel dir' pasnal de fer moca quan
 semilla fons fills o filles de leonim e carnal ma
 trimoni proceas e proceades e encara si moca
 ab fills o filles de leonim e carnal matrimoni pro
 ceas e proceades e moca dñes p'pillat
 cas o apres q' n semilla fons fills o filles le
 onim e legitimes o de leonim e carnal mat
 rimoni proceas ^{o proceades} q' en q' m' dñs dñs al
 les dñs asos heretans e possessiones e altres tichms
 censals e tots e qualsemilla altres bens e dñes
 que foren del dir' enfantes de fer q' volen e mana
 que' vinen any si vñ fñe o al fñe qual semilla
 que fñe de castre. Item legam lexam de ora spcial
 apres de camant fa esfñde e esfñda men ^{em}
 floem de bon o e de dñe p'eb dñas. lo fñe lo
 volen e manam li fñe donars e pagar p' lo dñ'
 felip de castre n' e leonim mē. Item legam de ora
 spcial an bernar de fer dñe e fñde e fñde

mil' cent florins de bon or e de dret per darago los
 quals li sun donars e pagars en socs de son mariti
 mon per lo dir felix de castie ner e legatay me
 E si per ventura lo dir bernar de sem' rimen' ou
 trancia mariti mon abant que no finarem mes dies
 naturales e per veritat se trobava nos hauer pagars
 al dir bernar de sem' rimen' los dits cent florins
 volem quel dir felix ner e legatay me no se ren
 gni' donar ni pagar li de dret cent florins. Item
 l'exam de p'ced' de la lobuola de si de scadella
 funde me en s'issario dels hucos gents ha segre
 e florins. Item l'exam de ora sp'cial d' amhon
 romera e funder funder me cent florins de bon or
 e de dret per darago. los quals volem e manam li sun
 donars e pagars per lo dir felix de castie ner
 e legatay me d'anal sin' en socs de son mariti mon
 E si car se devenencia quel dir amhon romera
 ou trancia mariti mon abant no finarem mes dies
 naturales e se trobava per veritat nos hauer li do
 nar e pagar los dits cent florins volem quel dir
 me ner e legatay no se renou' donar ni pagar
 li los dits cent florins. Item l'exam on p'ced' fore
 e funder funder me de orana sp'cial cinquanta
 florins de bon or e de dret per darago. los quals
 volem e manam li sun donars e pagars per lo dir

prats herbas cibages denessas vidars pasts cacas moies
 lengas campos bingas dits hys plinars herms expollas
 vias enciadas exoras. f. mitms. Adempg peytes ofies
 rendes dres penas talen as homs dits homedags ane
 tinas cenab redeppious sub sidis fadigas loz sineb e co
 unissos sub pacionans e altres gnal senol e denemmens
 e dres alas senoria. dets dits viles castells. e lochs dets
 dets barones hona portengons e pertengon podens
 per gnal senol titol cansa mancia oraz. se cucara
 totes e gnal senol altres bens mes mobles e sinb que nas
 hanem se amo dres aaronse noms anos pertengons
 e pertengon podens per gnal senol dret titol mancia
 o talh exceptades les aser dets quals damms hane
 ordinat ora com damms es contonon pero los dits
 qul slo imt per legitimare herencia lexars al diu
 felip ner me votem que sien e son arrech hanets
 dela dita leya granofala almenys en los sos enagnella
 q si per ventura lo dit noble felip de castie ner me
 legatay dets dres barones de castie de peralta de tra
 muer dela villa de cominara e dets honors de monclub
 e de ofson e del loch de amfanta e dets altres bens
 q dres penes dets secont annu dres de spenal
 grana lepar miora gran semilla sine fill q fills
 masfeto masfetes de legitim e carnal natiu mon
 proccens la gnal rofa deg no bulla o encana ^{morras} ab fill

o fills masfles ^{de legitim e carnal matrimoniom procreant} e agnells mores duns propeller estat
 herat o apres quan seimlla sens fills o fills masfles
 o masfles de legitim e carnal matrimoniom procreant
^{la qual cosa del no vuela}
 volem e manam que enquis delz dies cassos les ditz
 homes honore Vila de Gimnana e loch de any mola
 et tots altres bens e ditz per nos al dñ felip de spal
 gra leys delz quals domon no hanem o denasim
 enlo en felip tornen al dñ noble senfe de castre
 fill me feta nos dm sua. E si la dones no sua bin
 a fill masfles legitim e de legitim ^{e carnal} matrimoniom procreant
 heren universal del dñ senfe de castre fill nostre si
 la nos en hanc. E si lo dñ senfe de castre moria sens
 fill o fills masfles o masfles legitim o legitim e de le
 gitim e carnal matrimoniom procreant e ab tal o ab tal
 fill o fills masfles o masfles e agnells e agnells
 mores duns propeller estat o apres quan seimlla
 sens fills o fills masfles o masfles de legitim e carnal
 matrimoniom procreant volem o denam e manam que
 enquis delz dies cassos les ditz baronia e honore
 Vila de Gimnana e loch de mcala e tots los altres bens
 e ditz per nos de spenal gra leys al dñ felip
 del qual no hanem o denam volem e manam que
 al noble Godofe de castre fill me fidel mon f o
 semblor sua e la nos dm sua e si la dones no sua bin

e les dits banonies honours vills castells e lochs
 e altres bens rends e drets en aquello sien a pla
 de al immediat a pres de aquell legitim fidei
 for d'aquell si tendra lo dit cognom e senyal
 de castro / e xi del primer entis al darrer fust
 firmament. Gagueste es bonis darrer refect
 e ordinario de nos orts vres bens lo qual vole
 e manam que valga per dit de testament e
 si per dit de testament e si per dit de testa
 ment no valga volem e manam que valga per
 dit de ordinal. E si per dit de ordinal no valga
 volem e manam que valga per qual senyal
 altre dit fin l'v' l'v' e rofem del Regne de
 aragon que testament ordinal pot e deu valer
 ff' ext' fouch' aro eulo castell de la vila de
 sendella a vint dies del mes de juny any
 M'cc' lxxviii domini a vint dies de juny any
 m'cc' lxxviii domini a vint dies de juny any
 foren presents. Atum in villa de sendella die
~~xx mensis junij anno d'ni m'cc' lxxviii~~ domini
 las fidesimas asos Joan de Vallongano
 e pere de la lacerola de huius de la dita vila ^{desta}
~~petens de la lacerola iu~~ Joannes de bal

In nomine domini Amen. Ego, Raimundus Comes de
 Aragonum, consensimus et manifestamus
 Coram supradictis iudicibus et aliis de rebus
 ad rebus nris additis nris. Per nos et per
 nos de originali ^{nra} consensimus. Per alios et per
 et sub sen' et omni eadem originali nro bene et
 fideliter comprobamus et de eadem fides ob
 adhibeamus nos solitos et nros signos et
 fides et reprimimus omni et singulorum
 nram. Consensimus de supradictis ob nram sen
 gentes et legimus. Lo nre res a forentur et apud
 nram positis solis nre. Et de p'galano nre dantes
 lob nre et enam de supradictis nram nre
 nram et sub nre regimine nra.

36
n. 2.

Seg. II. N. 8

Gumera

GOBIERNO
DE ARAGÓN

En nom de nostre seignor deu Jhu xpr edela gloriosa mare sua e de
tota la cort celestia. Sic amen. Vm ungu en caru posar dela mort cor
poral. Escriu nos pnce eres no he mes rer que la mort corporal
agnus etant o mir e esm. Vm ungu no sapie agnella ora pertant
nos don felix galseran de castre mayor de dies en senetur posar e de
alguna supunyat corporal derengur empero p grana de nre seignor
deu Jhu xpr estant en nre bo eple seu sana memoria eloquella
Juregra en manifeste sem e ordenam nostre testamier e ordinam de
nres deus pro que agnells en manem alguna no romanguen
ofossen arrobais. In ordenam e primeramier abscya del present
nostre testamier renocam cassam e annullam tots esengles testamies
cridalls p nos fuis enlr. Esent forrada fet e fermat en poder de
qual senol nre curia que en agnells parantes derogatons possades
hi esrites en follen hon i y hagues rom apresur memoria non
hagan. Primeramier volem e manam e ordenam que tots nres
deutes tots escriptes als quals veldaderamier separra nos esser tengut
e obligat que agnells sien pagats e satisfeits juregramier e cumplida p lo
heren nostre deus escript. En apres elepmi marmesos nres e expendis
del present nostre testamier los nobles de amant nres dona magdalen
de castre uniller nostra molt cara edon. Godofre de castre fill nostre
als quals se agnissim de agnells curas que ab d'ofos enrenemur nos po
guessen donam plena facultat e ampla potestat de fer e cumplir totes
les coses que enlonostre present testamier trobaran esser esrites e ordi
nades les consensades agnells en nre seignor deu Jhu xpr en carregant
Jem elegim la sepultura del nre cors si morrem ans que fessim
altre testamier en la esglesia mayor del nre lloch d'enymerica. En apres
elegim sobre lo dit lloch d'enymerica terme reides e p'finitio mil e ny
myat d'agnells esobre tot lo dit d'enymerica en agnell p'finitio
tot d'agnells fuit mil florins dor d'arago edebon pes los quals nos
hanem atores nres voluntats sobre totes les viles castells clots los
quals eides pasat donam al noble don felix de castre q' fill nre
edells quals podem testar rodillar eser atores nres voluntats
axi en virtut dela dit donam rom enura en virtut de dues fines
arbitrals eune nos elu noble dona elenor de castre nra nra en reio
noms. Edon felix de castre nre nre donades la vna deles quals fuit
donada p lo reuerent don dalman de nre q' arcebisbe de caragossa
don Jaime de luna nyet ramon de palomar enyer lms de seur angel
juristes dela curia de caragossa axi rom a arbitres arbitrados e amigab
les composados p nos e plos dits nra curia nres elegis la segona
bluma fuit fuit donada e p'mulgada p los nobles e amant nres don
Joffre de castre fill nre amant guillem de ceruello germe nre p lo reuerent
prior de reda e p'mosen Joan de amno camaller sob cert haldarag
als quals nos referim. Dels quals fuit mil florins nos prenem pla

nostra anima cum reus florms dels quals volem sien fetes les nres
expiencia y una sepultura nouena cruydany be e ornadament segons
a nos se ptany Est p ventura los dñs furs reus florms no abastant
euser dtes coses que en aquell nre los dñs marmessos nros dels
dñs cum un florms hi puxen fer complir les consciences de aquells
de quism de aquells en nre senyor deu jhu xpr sobre ayo e nre
quair Enes volem manam e ordenam que p los dñs marmessos
nres sic rompran diap blan de aquella color que a ella plama
del qual sien fetes dñs gramalles e done caperons les quals sien
donades a dñs pñes podres p amor de deu los quals hagen a
portar lo nre cors rom portaran aquell a soterrar el nre e
ealestiqua sepultura Item mes volem manam e ordenam que dels
dñs furs mil florms los dñs marmessos nres rebren e prenguen
denta lures bardits ples quals rompren tura soy bardits nuls
animals creidors en bon loy e segun dels quals quism any eusen
dia con nos morrem se fet celebrat hñ any nñ solennitament segons
se ptany sobre la nostra sepultura p los prencies de la dita loy e segun
en remissio de nres peccats de nres pare emare e de totes animes
fells defunctes als quals prencies sien grant e dñs dñs nre furs p
caritar de dñs amfay Item mes lepan ala esglesia de dñs loy
de gumea hñs vestimen coes casula ab ses dñs mangnes
de vellur vellur en remissio de nros peccats broguar ab titols
que dien vñsro luy los quals sinesquen en la dita esglesia a
honor de nros senyor deu jhu xpr e de la gloriosissima verge
marya mare sur Enes dels dñs furs mil florms lepan
als nobles e amans nros don jofre de casne fill nre e don felix
de casne net nre p tota parr heretar legumna e p tot alne dñs
en aquells sobre nros bens ptanyes optanyes de nre e de
agnism de aquells hñs flors Item mes lepan ala noble
e amada nra dona magdalena de casne filla nra ayl florms
los quals volem q p los dñs marmessos nres sien sinesfats en
bon loy e segun ardo de renfal e dels furs de aquells hage la luy
sustentano e vida los quals apres luy obte volem emanam tornen
al heren nre de nre furs si aquell vñra e nro vñre q tornen
en aquell o aquells al qual o als quals luy sinesfats de
paranla o p esfats se ptanyera ators les voluntats Empero
si aden ere plaser q la dita dona magdalena ganye dela dñs
furs q ha e aquella recobran bon sen que en aquell cas
puxen testar e fer a les voluntats dela meytat dels dñs mil
florms eno de nres a dñs Item mes lepan a quism de
nros filles coes adona elicta de remello cada una transquima

de erill p tota parr heretar ex tot alne dier en aquelles o alguna
 de aquelles en nres bens ptanyer deueno aquismma de
 aquelles cinquanta florins del dit or eper Item leuam amagor
 leu de castre bastarda filla del dit don jofre de casne trenta florins
 del dit or eper Item andona andonya e amadona blanguina Item
 rials dela dita muller nra aquismma de aquelles vint florins Item
 am blanguina filla deu jordi d'angelsola vint florins Item
 ana besany filla d'iespre joan flanes deu florins Item asor leona
 monja del monestir de santa clara dela vila de tarrega quinze
 florins Item leuam au llys pons de valencia cinquanta florins
 Item au gonsalbo vint florins Item au alonso adembler nre
 cinquanta florins Item au joan lo flanes en ate de marimon
 setenta florins Item amper en ate de marimon cinquanta florins
 Item d'iespre pan pare dela dita besany dos florins Item mes
 ab ferra del perr nre testamr e ordinaro nra enfrangimn efrang
 cluber sem namon catin nre fers tal empero pata eridono que
 aquell se tenger e obligar de semr be e clealmet p tempo de
 sint anys pimes vint comptant aquelles del dit que nos morrem
 en anant ala dita dont nre daltent muller nra nra ara e mes e
 leuam en ate de marimon trenta florins Item leuam au jordi fims
 quinze florins Item mes leuam ala dita noble dona magdalena de
 casne muller nra mlt florins de or de arago e de bon per atores
 les voluntats e tot los alne bens nres dier beq e orons anos
 ptanyer deueno p qualsemelle tirol causa orado o en
 qual parr se vulla sen leuam alor noble don eodote de casne
 fill nra e aquell anos d'eren vint e s'alt instituyt atores p
 luntat e aquell es lo nre darrer e vltim voluntat
 o dyposicio o nostre darrer testamr la qual o lo qual
 volem e vale que pper e testamr e codicil o en aquell
 mlla manca e pper tem e valer pper lo qual son
 fers en lo castell del dit lor e enyer d'imenye lo primer
 dia del mes de novembre del any del nre nre de nre ferra
 deu jordi pper or e qualsemelle se parat en ab vntemnt
 e voluntat e mlt e mlt tarrigo vntemnt public del
 dit lor e ferra nre felix galsen e casne testador darrer
 dit lo qual les nres darrer dier alom aquam e firmant
 en nre e poder del nre deus ferra

Los eprimons del perr testamr los quals son e ferra ferra
 p lo dit noble don felix galsen de casne testador darrer
 dit e ferra pper boquer son lo d'eren mlt e mlt mlt
 pper e ferra e enyer en ferra d'angelsola d'angelsola
 en mlt paller de joan ferra neballador del dit lor en llys
 e ferra de rosa del dit noble testador

4
Seg. II. N. 8-

Gumera

1. Novembre 1451

testm + Vtru don philippi et
Cardado. 3

261-7

3

En nom de nostre senor deu Jeshu crist e de
la gloriosa mare sua e de tota la Cort celestial sic amen
Com ningu en carn posat de la mort corporal passar nos
puxa e les nosres mes cert que la mort corporal aquien
etant ocult e s'ne com ningu no sapie aquella hora: Per
tant nos don philip galxera de castre major de dies en
senetut posat e de alguna infirmitat corporal detengut
Empero per gracia de nre senor deu Jeshu crist e p'ram en
nre bo e pleu sen sana memoria eloquella Jutegia emani
festa sem e ordenam nre testamet e ordenam de nres leno
perro que agels en manera alguna no tomanguen p'
fossen atribuats in hordenats e primeramet abferiadel
p'nt nre testamet teno am cassam e annullam tots e sen
gles testaments e ordils per nos fets en la p'm jornada fets
e firmats en poder de qual fensol notaris en cara que en
agels paraules derogatories posades y fues y fossen bon
magnas com apul memoria no hagam e primera
ment volem manam e ordenam que tots nres senes
tots e supius als quals veraderamet se apparia nro
effertengut e obligat que agels sen pagar e satisfers in
tegramet e complida per lo dret nre deus fuit en
ap'is eligim mar meffors nres e exendos del p'nt
nre testamet los nobles e amats nres dona magdalena
de sapie muller nra mola d'ara e do godofre de castre
fill nre als quals equism de agels entras que absofo
entrenem nos p' guessem donam plena familiar e
ampla p'posat de fer e complir totes les coses que en lo
nre p'nt test trobaran. effer e futes e ordena de
Iusconficiens de agels en nre senor deu Jeshu crist en
nre gant Item. Eligim la sepultura de nre corb
si moriem ans que fessim albe repenla de l'egia major
de nre llo d' de Guimera Enap'is eligim sobelo de
llo d' de Guimera terme Jenes e Jurisficio mil criminal

GOBIERNO
DE ARAGON

de agnell e sobre tot los drets e pertinencies en agnell per
 tant enis tots agnells Cuidant florins doi de arago es bon
 per los quals nos fanem a totes nres voluntats sobre totes les
 viles Casells ellors los quals endies pasars donam al no
 ble don felip de caspe fil nre e dels quals podem restar
 rodillar e fer a totes nres voluntats arie en virtut de
 la dria donario Com en ara en virtut de dres sentencies
 arbitrials entent el anoble donia elionor de caspe nora
 nra en gres nom e don felip de caspe net nre donat la dria
 dels quals fons donada per lo fenerunt don dalman de
 mure e argnebisbe de arago don jayme de lina eni
 rei jano de palomar eni de luy de fensangel juris
 tes de la ciutat de arago arie com a arbitres arbitadors
 e amigables compofadors per nos e per los dres nora e net i
 nres elegits la segona e ultima sentencia fons donada e
 promulgada per los nobles e amats nres don joffre de caspe
 fil nre arnan guillelm de xeruello gendre nre per lo Rm
 prior de roda e per mossen joan de aringo conallers for
 cets e alendaris a les quals nos referim dels quals fons
 milia florins nos fienem per la nra anima fin e curs
 florins de los quals volem fien feres leguies e extrema dmsio
 sepultura nonena e ab dany de e honorablenet segons auct
 se pertany E si per ventura los dres Cuidants florins
 no baparien en fer leguies rofes que en agnell ras los dres
 marmeffors nres de los dres Cuidant florins e xix en fer
 compliment les confriencies de agnell e de quism de aglls
 en nre fons de nre jofre sobre ar en aragom E mes
 volem manam e ordenam que per los dres marmeffors
 nres fia comprat drap blan o de agnella color que a ell
 planra del qual fien feres dotze gramalles e dotze ra
 perons les quals si en donades a dotze persones pobres per
 amor de deu les quals rasen a portar lo nre cors compor
 taran agnell a foterar e llunyarli e coler fiasa sepultura
Item. mes volem manam e ordenam que dels dres Cuid
 ant florins los dres marmeffors nres Heben e prenguen
 treuall nres barcelone ses per les quals compru treuall fons

barcelonèsos censals annuats censals en bon lloch e segun
dels quals qui son any en semblant dia com nos morrem
ha fer coelibat maninerfari solennement segons se per
tant sobelania sepultura per lo breuer del dillor
de gimeria en penmissio de ures perar de mes pare
mare e de ures animes fel deffundes als quals preuies
fiengrats edats dits breua son per hauras de uiam
nerfari **Item** mes leixam ala glegia del dillor de
guimeria un deprimers roes rasilla ab feba matigues
de uellut vellutat biorat ab tiorl que diu gen vie sin
los quals feruex que en la dia glegia aq on ordeu
lenor deu jesus xrist e de la gloriissima verge maria
maria e mes del dillor similia florins leixam
als nobles e amats ures don jofse de sapre fill me
e don felip de sapre net me per torapart geretat e lle
gitima e per tot altre diet en agells sobrenres bens per
tantens o per tanger de ures roes agnifor de agnello
de flor dor **Item** mes leixam ala noble camada
mia dona magdalena de sapre filla nra mil florins
los quals volen que per los dits marmeffors ures de u
e fmerat en bon lloch segun a rao de censal e de lo fuyr
de agnells rase ballur suspensio e nra los quals
a preslur obre volen e nra come al grem medeig
fuit si agnell d'ura e si no d'ura que tornen en agell
o agells al qual o als quals luy fureffio de parantia so
per fuit de peranyera a ures fea voluntats Empero
si adu gera plaent quella dia dona magdalena qua
rie de la infirmitat que ha e agella e trobra son de que
en agnell ab pui e testar e fer a fea voluntats de la
meytat de ls dits mil florins en o de mes anans **Item**
mes leixam a ginfonna de ures filles roes a dona lliera
e de ures e adona fangifonna de cil per torapart
geretat e per tot altre diet en agells o alguna de agells
en ures bens per tantens o per tanger de ures agnifonna
de agells fiquansa florins del dillor e per **Item** lei
cam amagdalena de sapre baparda filla del dillor don jofse

4
de capre tussa florins del dis or eper Item. amadona An
tonia e amadona blanguina fernials de la dia mullerina
Cognina de agelles vint florins Item. ana blanguina
filla de Jordi d'angle sola vint florins Item. ana
befatin filla de nre Joan francès de florins Item.
afor leona monja del monestir de sena clara de la villa
de sarrega quinze florins Item. leipam an luyx pous
de valencia cinquanta florins Item. angoralbo vint
florins Item. analfonso adembler me cinquanta
florins Item. anjoan lo francès enare de nre mon
setaria florins Item. amitoi enare de nre moniclin
quanta florins Item. amic Joan pare de la dia befa
tin de florins Item. mes ab sena del me pte de nre
ordinario nra en sanguin e fandr eliber sem Han
thom ratin me fots tal enperio pare erondino que agll
fietengut obligat de ferir de elle alme per temps
de lindrany primer vinturs compant agnell de la q
nos morem en gant aladia dona magdalena mlti
na mols d'ara e mes li leixam en are de nre moni tien
ta florins Item. leixam an Juan gurger quinze flo
rins Item. mes leixam aladia noble dona magdalena
de capre mullerina mil florins de o de arago e de bon pes
a totes les voluntats **Tots los** altres bens mes d'ara
bens carions anob pertanyent lo pertanyer de nre per
qual genol tirol anfas la pte en qual part se velle sien
leixam al dis noble do go d'ose de capre fill me Cagrell
anobier en vniuersal pntituzim a totes les voluntats e
aguesses la nra darrera e vltima voluntas e de sena
o me darrer te pmet la qual o lo qual volem que velle que
perdet de sena o ordi o en aquella millor manera
que perdet tenir e valer quice **Lo** qual foud fet en lo
capell del di elor de gimeria diuinege lo primer dia
del mes de novembre de lany de la nativitat de nre sena
de jefutrist ane enabier en sena bñ / ab sen
sentiment e voluntat de nre sena guillelmo tarago virari
Cnolari public del di elor **En** me me felip galera

6 B.
36

211-7

Copia de Testamento de don filippo
Galeas de castro hecho en Guime
ran el primero de Nouiembre.

1461.

Nob: Juan de Palauo padre de
Bernabe Palauo nob: vez: de
Tarrega que lo fue.

Seg. H. N. 8-

Aragon y Cat^a n° 43

56-

Guimera